

Toen U2 in 2005 voor het laatst in Nederland optrad, vlogen alle 150.000 kaartjes binnen tachtig minuten over de toonbank. Op 20 en 21 juli maken de Ierse mannen in de Amsterdam Arena hun Nederlandse ‘come-back’. Frontman Bono, uitgesproken christen en wereldverbeteraar: “God is liefde en die liefde in de praktijk brengen – dat is mijn godsdienst.”

U2: geen koorknappen, maar rockartiesten

We schrijven 1976, Dublin. De dan 14-jarige drummer Larry Mullen jr. plaatst een advertentie op de Mount Temple School: ‘Bandleden gezocht.’ Hij krijgt gitarist Dave Evans, bassist Adam Clayton en Paul Hewson bij hem thuis aan de keukentafel – wellicht toen al onder het genot van een stevige Ierse pint. Hewson probeert wat op de gitaar, maar zonder succes. Een poging tot zingen gaat hem iets beter af, maar ook dat houdt niet over. Al gauw blijkt dat zijn charisma wél aanslaat, en het vele touren verbetert zijn zangkwaliteiten. Paul Hewson krijgt de bijnaam ‘Bono Vox’: goede stem, en hij begint teksten te schrijven. Feedback, de voorlopige bandnaam van de vier leren, wordt in 1978 omgedoopt tot U2 – een band die langzaam maar zeker uitgroeit tot de beste rockband ter wereld.

Kameraadschap

Leo Blokhuis (47), expert op het gebied

van popmuziek, roemt U2 om zijn vernieuwingsdrift en eerlijkheid. “De band blijft nergens steken, je ziet ontwikkelingen in hun platen. Uiteindelijk staat of valt muziek wat mij betreft met een goed liedje, en U2 heeft een behoorlijke handvol erg goede liedjes. Bovendien heeft de groep live een overrompelende energie.” Blokhuis staat niet alleen met zijn mening, want U2 heeft inmiddels meer dan 130 miljoen albums verkocht en veertien Grammy’s gewonnen. Ook Paul Abspoel (47), uitgever van het boek *Walk on – De spirituele zoektocht van U2* (uitgeverij Ark Boeken), weet U2 te waarderen. Als hij de rockers op de radio hoort, herkent hij direct het typische U2-geluid. “Het stuwend ritme, een jengelende gitaar, dat wil zeggen: repeterende hoge klanken met een zware bas eronder. Die combinatie heeft iets betoverends; hun muziek is niet te gepolijst. En natuurlijk Bono’s stem; hij is geen soulzanger,

maar zingt met zijn ziel. Je gelooft ‘m – over elk woord is nagedacht, de teksten zijn poëzie.” Voor Abspoel gaat er niets boven U2 live. “Je ziet de kameraadschap aan de interactie tussen Bono en The Edge (Dave Evans, red.). Creatief gezien is er momenteel geen band die op hetzelfde niveau staat. Ik vind ze van het niveau van The Beatles, en zeker beter dan The Stones.” Zijn liefde voor U2 begon bij het blad *Aktie van Youth for Christ*, dat de band aankondigde als een veelbelovende *new wave band* met christelijke helden. In het begin waren de Ierse rocksterren volgens Abspoel vaandeldragers; radicale jonge gasten die het podium opkwamen en de wereld wilden veroveren, én verbeteren – onbeschaamd vanuit hun geloof. “Christenen wilden dat U2 keurig binnen de christelijke subcultuur bleef, maar daar heeft de band zich van losgemaakt. In die strijd zijn ze wel eens doorgeschoten. Het

zijn natuurlijk geen koorknappen, maar rockartiesten.”

Lofzang

Niettemin lijkt de christelijke achtergrond van U2 zonneklaar. Zo sloot de rockband jarenlang concerten af met het nummer 40, een bewerking van de psalmen 6 en 40. ‘Vol verlangen heb ik op de Heer gewacht. (...) Hij gaf mij een nieuw lied in de mond, een lofzang voor onze God.’ Uitgerekend met een psalm in het hoofd gingen de fans naar huis! Onderwerpen als geloof, liefde, overgave en genade vormen sowieso een rode draad in U2-songs. “Ze gebruiken bijbelse thema’s in hun teksten,” meent Abspoel. “Soms opvallend expliciet, soms moet je ernaar zoeken.” Hij krijgt de indruk dat Bono meer voor zijn geloof uitkomt naarmate de bekendheid van U2 groeit. “Met *All That You Can’t Leave Behind* (Alles wat je niet achter kunt laten, red.) hebben ze

zichzelf denk ik opnieuw uitgevonden. Die teksten zijn zó onomwonden, dat het bijna lofliederen zijn.”

Leo Blokhuis is van dit laatste minder overtuigd, maar dat maakt U2 voor hem juist interessant. “Ik hoef niet precies te weten wat Bono dacht toen hij zijn liedjes schreef. Het draait niet om één ultiem nummer; alle liedjes bij elkaar laten iets van zijn persoonlijkheid en gedachten zien. Het gaat er om wat jij met dat nummer kunt, en de één haalt er wat anders uit dan de ander.”

Misschien trekt de grootste rockster ter wereld wel bewust een mist op, alsof hij zich door niets en niemand wil laten claimen. “Klopt,” zegt Abspoel. “Bono is daar net als Bob Dylan een meester in. Hij is oprecht in zijn zoektocht, maar niet gearriveerd, wat ook blijkt uit het liedje *I Still Haven’t Found What I’m Looking For* (Ik heb nog niet gevonden wat ik zoek, red.). Veel mensen zeggen dan: ‘Dan kun je geen christen zijn, want dan heb je Jezus gevonden en weet je alles.’ Terwijl het misschien juist uit de Bijbel komt. Paulus zegt: ‘Niet dat ik het al gegrepen heb, maar ik strek me ernaar uit.’”

Hoe het ook zij, feit is dat U2 al dik twintig jaar mensen inspireert, los van materialistische en narcistische trekjes die normaliter gangbaar zijn in de wereld van rock ‘n’ roll – en zonder ooit negatief in het nieuws te komen.

Imagoschade

Wereldpolitiek en geloof zijn volgens Bono onlosmakelijk met elkaar verbonden. *I can’t change the world, but I can change the world in me* (Ik kan de wereld niet veranderen, maar wel de wereld in mij) zingt hij hoopvol in *Rejoice*. De zanger wordt een voorvechter van de strijd tegen armoede en aids. “Hij is lang niet de enige, maar wel een van de grootste artiesten die dat doet,” vertelt Blokhuis. “Daardoor komt hij overal waar hij wil, en krijgt hij contact met wie hij wil.”

“Bono als brave padvinder die met zijn goede daden voorop wil staan, dat zou imagoschade kunnen opleveren,” meent Abspoel. “Maar hij komt ermee weg omdat men hem gelooft. Uit interviews blijkt ook dat hij écht bewogen is met de wereld.”

Dit laatste werd duidelijk in 2006, toen Bono tijdens de conferentie Global Leadership Summit werd geïnterviewd door Bill Hybels, voorganger van de Willow Creek Community Church. Hij riep daar keren op alles te doen om aids de wereld uit te helpen. “‘Heb je naaste lief’ is geen

vrijblijvend advies, het is een opdracht,” aldus Bono. Pijnlijk, vond Hybels, dat uitgerekend een rockster de kerk hierop moest wijzen.

Bono’s sociale betrokkenheid komt niet alleen voort uit zijn geloof, maar ook uit eigen ervaringen. Dat blijkt uit Bono’s levensverhaal, zoals beschreven in het boek *Bono over Bono* (uitgeverij Bruna) van vriend en muzikjournalist Michka Assayas. Vanzelfsprekend gaat het over Bono’s transformatie van extroverte zanger van een kleine post-punkband tot internationale superster en invloedrijk woordvoerder voor de derde wereld, maar Bono praat ook openhartig over zijn familie, de dood van zijn moeder toen hij 14 was, zijn geloof en faalangst.

Paradox

In de jaren negentig komt de band in een paradox terecht: de aanklagers van wereldwijde armoede zwemmen zelf in het geld. Daarnaast moeten de rockers uit Dublin leren leven met hun rockster-imago. Het leidt ertoe dat de U2-albums

‘Christenen wilden dat U2 keurig binnen de christelijke subcultuur bleef’

uit die jaren (*Achtung baby*, *Zooropa* en *Pop*) minder over wereldpolitiek gaan, en meer over massahysterie, de consumptie-maatschappij en persoonlijke worstelingen. Later zet Bono zijn twijfels opzij en uit hij zijn geloof weer zelfverzekerd als vanouds. Zijn sterrenstatus gebruikt hij sindsdien om met belangrijke politici in contact te komen.

De concerten op 20 en 21 juli in onze hoofdstad zijn onderdeel van U2’s 360°-tournee – het publiek zal in een cirkel om de rockband heen staan – en ligt in het verlengde van het nieuwe album *No line on the horizon*. Geluksvogels die een kaartje wisten te bemachtigen, kunnen dan zelf beoordelen of het Ierse kwartet aan energie heeft ingeboet...

Voor dit artikel is onder andere gebruikgemaakt van het artikel ‘De geestelijke inspiratie van Bono’ door Martin Visser, waarvan een verkorte versie in het ‘Michamagazine’ en op de website van ‘CV•Koers’ is opgenomen.

TEKST: Wilfred Hermans
BEELD: Anton Corbijn